

Onderzoekbeschrijving

De provincie Noord-Brabant heeft het PON gevraagd een peiling uit te zetten onder Brabanders om de maatschappelijke effecten van het coronavirus in beeld te brengen. Naast de directe en de te verwachten economische effecten, wil de provincie weten hoe Brabanders de aanwezigheid van het virus en de maatregelen die daartegen worden genomen ervaren.

Het PON heeft een onderzoek uitgezet onder het Brabantpanel. Het Brabantpanel is een online panel van zo'n 1.500 Brabanders die enkele keren per jaar worden uitgenodigd om deel te nemen aan onderzoeken van sociaal-maatschappelijke aard. Daarnaast is het onderzoek uitgezet onder de Brabantse panelleden van PanelClix. Dit om de respons te verhogen om uitsplitsingen naar leeftijd en veiligheidsregio mogelijk te maken. De opzet en inhoud van deze vragenlijst is afgestemd in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Brabant, de Brabantse veiligheidsregio's en diverse Brabantse gemeenten.

De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en veiligheidsregio om de respons ten aanzien van deze kenmerken representatief te maken voor de provincie Noord-Brabant. Dit houdt in dat antwoorden die gegeven worden door deelnemers uit een ondervertegenwoordigde groep iets zwaarder meetellen dan die uit een oververtegenwoordigde groep.

Hieronder vindt u een samenvatting van de resultaten. Deze samenvatting en de volledige resultaten zijn terug te vinden in de rapportage Monitor maatschappelijke effecten coronavirus (het PON, 2020).

Samenvatting

Respons

In totaal ontvingen 1.536 Brabantpanelleden een uitnodiging om deel te nemen aan de eerste meting van dit onderzoek. Van deze groep vulden 890 Brabanders (58%) de vragenlijst in. Daarnaast namen 1.160 Brabanders via PanelClix deel aan het onderzoek. In totaal vulden dus 2.050 Brabanders deze vragenlijst in. Met een respons van 2.050 kunnen we betrouwbare uitspraken voor de provincie Noord-Brabant doen en een uitsplitsing maken naar de veiligheidsregio's.

Persoonlijke situatie

Bijna twee derde van de Brabanders geeft aan zich bezorgd te voelen door de huidige situatie en 40% voelt zich machteloos. Tegelijkertijd voelt 37% zich rustig door de huidige situatie. Eén derde van de Brabanders is behoorlijk aangedaan door de huidige situatie, een kwart is niet tot een beetje aangedaan. Het merendeel van de respondenten (variërend van 82% tot 95%) geeft aan zich goed te kunnen redden bij hun dagelijkse bezigheden en geen hulp nodig te hebben.

40% van de Brabanders geeft aan dat zij op dit moment minder tevreden zijn met hun leven dan dat zij waren vóór 27 februari (de eerste coronabesmetting in Nederland). Daarnaast geeft 35% van de Brabanders aan dat zij zich op dit moment eenzamer voelen dan dat zij zich voelden vóór 27 februari.

Van de bevroegde Brabanders met kinderen, geeft 43% aan dat de opvang en/of het thuisonderwijs van hun kinderen goed te doen is. 18% van hen geeft aan het wél zwaar te vinden. Van de bevroegde Brabanders die in loondienst werken, geeft 80% aan hun werk op dit moment nog te kunnen doen. De helft van deze groep doet dat op hun (vaste) werklocatie en de andere helft doet dit (grotendeels) vanuit huis.

De overgrote meerderheid van de respondenten heeft geen klachten die mogelijk wijzen op een coronabesmetting. Zo'n 5% geeft aan dat iemand in hun huishouden dergelijke klachten heeft. Eveneens zo'n 5% geeft aan zelf dergelijke klachten te ondervinden.

Persoonlijke situatie naar leeftijd en regio

Respondenten met een leeftijd tussen de 18 en 29 jaar (6,3) zijn minder aangedaan door de huidige situatie dan oudere respondenten van 70 jaar en ouder (7,0). Daarnaast voelen respondenten in de leeftijd tussen 18 en 44 jaar zich vaker boos, gespannen en gefrustreerd. Respondenten van 55 jaar en ouder geven juist vaker aan bezorgd te zijn. Respondenten van 18 tot en met 29 jaar zijn zich vaker eenzaam gaan voelen na 27 februari dan andere leeftijdsgroepen. 70-plussers geven over het algemeen minder vaak aan zich goed te kunnen redden bij hun dagelijkse bezigheden. Zij krijgen vaker hulp (die zij altijd al kregen). Wel krijgt men vaker hulp bij het doen van boodschappen sinds de corona-situatie. Personen van 18-29 jaar geven vaker aan zelf of iemand in het huishouden te hebben met klachten die kunnen wijzen op coronabesmetting.

Respondenten uit Brabant-Noord geven gemiddeld een iets lager cijfer (6,9) om hun tevredenheid met het leven te waarderen. Ook geven zij vaker aan dat deze score slechter is dan voor 27 februari. Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan de andere regio's aan dat iemand in hun huishouden klachten heeft die kunnen wijzen op coronabesmetting. Daarnaast kennen zij ook vaker iemand met een vastgestelde (dus positief geteste) coronabesmetting en is er vaker iemand in hun persoonlijke kring overleden aan de gevolgen van het coronavirus.

Adviezen en maatregelen

We legden de respondenten een aantal adviezen en maatregelen voor en vroegen hen in hoeverre deze duidelijk voor hen zijn. Vrijwel iedereen geeft aan dat deze adviezen en maatregelen voor hen duidelijk zijn. We vroegen hen vervolgens ook of zij deze adviezen ook daadwerkelijk opvolgen. De overgrote meerderheid volgt de adviezen en maatregelen altijd of meestal op. Met name het geen handen schudden, vermijden van openbaar vervoer, alleen de huisarts bellen bij ernstige klachten en verergering van klachten, bezoek aan kwetsbare personen en thuisblijven als 1 van de huisgenoten koorts heeft wordt het vaakst altijd gedaan (85% of meer doet dit altijd). Het 1,5 meter afstand van elkaar houden wordt door 66% van de respondenten altijd gedaan, 33% doet dit meestal. Het zoveel mogelijk thuiswerken wordt door 7% meestal niet tot nooit gedaan. Dit kan komen doordat zij in een cruciale sector werken of werk doen waarbij thuiswerk niet mogelijk is.

De ruime meerderheid van de respondenten vindt alle genomen maatregelen tot dusver goed. 16% vindt dat er te weinig maatregelen zijn genomen, 4% vindt juist dat er teveel zijn genomen. Meer dan de helft van de respondenten heeft daarnaast geen moeite met de genomen maatregelen. Respondenten die wel moeite hebben met maatregelen, hebben dit met name met het sluiten van eet- en drinkgelegenheden (17%) en het feit dat er geen bezoek wordt toegestaan aan verpleeghuizen en andere zorginstellingen (15%).

De meningen over stellingen met betrekking tot de adviezen en maatregelen lopen uiteen. De helft van de respondenten is van mening dat het vooral de jongeren zijn die zich niet aan de adviezen houden. Ongeveer een derde vindt daarnaast dat mensen die tot de risicogroepen behoren niet voorzichtig genoeg zijn, een kwart is van mening dat zij wel voorzichtig genoeg zijn. Ook vind 34% dat de speeltuinen open moeten blijven tegenover 36% die van mening is dat de speeltuinen dicht moeten. De overgrote meerderheid van de respondenten heeft redelijk tot veel vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis door diverse instanties. Zo heeft 95% redelijk tot veel vertrouwen in de gezondheidszorg en 90% in het RIVM.

Adviezen en maatregelen naar leeftijd en regio

Het is voor respondenten van 55 jaar en ouder vaker duidelijk wat de verschillende adviezen en maatregelen inhouden dan voor respondenten tussen de 18 en 44 jaar. De laatstgenoemde leeftijdsgroep volgt de adviezen en maatregelen ook minder vaak op. Respondenten van 55 jaar en ouder volgen deze juist vaker op. Opvallend is dat respondenten tussen de 18 en 44 jaar juist vaker van mening dat er te weinig maatregelen zijn genomen. Respondenten van 45 jaar en ouder hebben minder vaak moeite met de

huidige maatregelen dan respondenten tot 45 jaar. Het vertrouwen in de diverse instanties is aanzienlijk hoger bij respondenten van 55 jaar en ouder dan bij respondenten tot 45 jaar.

Respondenten uit de veiligheidsregio Brabant-Noord volgen een aantal adviezen wat vaker op dan gemiddeld. Respondenten uit Brabant-Zuidoost doen dat bij een aantal adviezen juist minder vaak. De moeite die respondenten hebben met de maatregelen verschilt naar gelang respondenten in een andere veiligheidsregio wonen. Tot slot hebben respondenten uit Brabant-Zuidoost iets minder vertrouwen in de diverse instanties dan gemiddeld.

Zorgen door het coronavirus

We vroegen respondenten in hoeverre zij zich op dit moment zorgen maken over een aantal zaken die spelen vanwege het coronavirus. De meeste mensen maken zich zorgen over de economische gevolgen van de crisis (46% veel zorgen), ouderen en kwetsbare groepen (35%) en de zorg en hulp in ziekenhuizen (30%). 12% van de respondenten maakt zich veel zorgen over de eigen lichamelijke gezondheid of die van gezinsleden en 9% over de eigen mentale gezondheid. 12% maakt zich veel zorgen over hun werksituatie en 11% over hun financiële situatie. De minste zorgen maken respondenten zich over de voorraad in supermarkten (5% veel zorgen).

Zorgen door het coronavirus naar leeftijd en regio

Respondenten tussen de 18 en 39 jaar maken zich vaker zorgen over hun geestelijke/mentale gezondheid, hun financiële situatie en hun werksituatie dan de andere leeftijdsgroepen. Respondenten van 55 jaar en ouder maken zich juist vaker zorgen over een kwetsbaar/eenzaam persoon in hun omgeving en om ouderen en kwetsbare mensen in het algemeen.

Respondenten uit veiligheidsregio Brabant-Zuidoost geven wat vaker dan gemiddeld aan zich zorgen te maken over hun werksituatie, de voortgang van hun studie en hun geestelijke/mentale gezondheid. Echter maken zij zich weer minder vaak zorgen over het onderwijs van hun kinderen en ouderen en kwetsbare mensen in het algemeen.

Positieve gevolgen coronavirus

De coronacrisis heeft niet alleen negatieve gevolgen. We hebben gevraagd welke positieve gevolgen mensen ervaren in deze tijd en of er maatschappelijke initiatieven zijn waaraan zij een bijdrage leveren. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat zij de schonere lucht (61%) en de initiatieven die ontstaan zijn om anderen te helpen (53%) als positief ervaren in deze tijd. Ook het feit dat er minder files zijn en de tijd die men heeft voor bezinning worden door veel respondenten als positief aangemerkt. Diverse respondenten geven aan nu vaker boodschappen te doen voor anderen en wat vaker een oogje in zeil te houden/ een praatje te maken om eenzaamheid tegen te gaan.

Positieve gevolgen coronavirus naar leeftijd en regio

Respondenten van 70 jaar en ouder ervaren de tijd van bezinning, de extra tijd voor klussen in huis/tuin, de schonere lucht en hulp aan burens/familie vaker als positief dan de andere

leeftijdsgroepen. 18-29 jarigen ervaren de meer beweging in de buitenlucht vaker als positief.

Er zijn weinig verschillen tussen respondenten uit verschillende veiligheidsregio's. Respondenten uit Brabant-Zuidoost ervaren de extra beweging in de buitenlucht vaker als positief. Respondenten uit Brabant-Noord ervaren de extra tijd met hun kind(eren) iets vaker als positief.

Hulpvragen en informatievoorziening

Respondenten die een vraag hebben gesteld aan een van diverse instanties zijn over het algemeen van mening dat zij bij de betreffende instantie goed terecht konden. Over de mate waarin deze respondenten terecht konden bij huisarts (92%) en de GGD (88%) is men het meest eensgezind. 24% geeft aan niet goed terecht te kunnen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. 17% kan niet goed terecht met vragen bij de gemeente.

Over het algemeen is de overgrote meerderheid van de respondenten tevreden over de informatievoorziening over het coronavirus. 88% kan de juiste informatie vinden en 83% vindt de informatie duidelijk. Een kwart van de respondenten vindt dat de er onvoldoende informatie wordt verspreid.

Hulpvragen en informatievoorziening naar leeftijd en regio

Respondenten tussen de 18 en 29 jaar vinden de informatie minder vaak duidelijk dan andere leeftijdsgroepen en zijn ook vaker van mening dat er onvoldoende informatie wordt verspreid. Respondenten van 55 jaar en ouder vinden informatie juist vaker duidelijk, kunnen de juiste informatie vaker vinden en zijn vaker van mening dat er voldoende informatie wordt verspreid.

Er zijn tussen respondenten uit de verschillende veiligheidsregio's geen noemenswaardige verschillen op te merken.